

คำนิยม

เรื่อง ถนนน้ำรู้ในกรุงเทพฯ เป็นหนังสือที่ให้ความรู้มหาศาลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับถนนในกรุงเทพฯ หลายสาย ชื่อถนนแต่ละสายเกี่ยวข้องกับพระนาม และนามบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์ การสงคราม สังคม เศรษฐกิจ และศิลปวัฒนธรรม

รวมแล้วเป็นภาพกรุงเทพฯ ในอดีต ปัจจุบัน และที่น่าจะเป็นในอนาคต

เป็นหนังสือที่น่าอ่านอย่างยิ่ง นอกจากได้ความรู้แล้ว ยังได้ความเพลิดเพลินอีกด้วย

(ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแมนมาศ ชวลิต)

นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำนำ

หนังสือ **ถนนน่ารู้ในกรุงเทพฯ** เกิดขึ้นจากความไม่รู้ของผู้เรียบเรียงที่เดินทางผ่านถนนสายต่างๆ แล้วเกิดความสงสัยในชื่อและที่มาของถนนเหล่านั้น จึงได้ศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบว่าในอดีตก่อนที่จะมีถนนนั้น คนส่วนใหญ่นิยมตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่ริมแม่น้ำลำคลองใช้น้ำบริโภคและใช้ทางน้ำเป็นเส้นทางสัญจรด้วยเรือ ส่วนคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากแม่น้ำลำคลอง มีอาชีพทำนา ทำสวน มักใช้ทางเดินเท้าหรืออาศัยสัตว์ เช่น ช้าง ม้า ลา ล่อ เป็นพาหนะ ต่อมาเมื่อมีคนอยู่มากขึ้น ทางเดินเท้าจึงค่อยๆ ขยายกว้างเป็นถนน แม้ในสมัยกรุงสุโขทัยปรากฏว่าเคยมีถนนมาแล้ว เช่น **ถนนพระร่วง** ซึ่งเป็นคันดินถมสูงประมาณ ๑-๒ เมตร กว้างประมาณ ๓ เมตร เริ่มเส้นทางจากสุโขทัย-กำแพงเพชร-ศรีสัชนาลัย ในสมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นก็เคยมีถนน แต่ถนนสมัยก่อนเป็นเพียงถนนแคบๆ ครั้งรัชกาลที่ ๑ รัชกาลที่ ๒ และรัชกาลที่ ๓ ส่วนใหญ่ยังเดินทางทางน้ำเป็นหลัก แต่เริ่มมีถนนรอบพระบรมมหาราชวัง และสถานที่ที่ไม่ไกลจากตัวเมืองนัก สภาพถนนในสมัยนั้นปูด้วยอิฐ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๔ จึงมีถนนสมัยใหม่เกิดขึ้น คือ **ถนนเจริญกรุง ถนนบำรุงเมือง และถนนเฟื่องนคร** ที่สร้างตามแบบตะวันตก เพราะถนนเจริญกรุงนั้นชาวต่างประเทศพากันเข้าซื้อให้สร้างขึ้นสำหรับขี่ม้าหรือนั่งรถม้าตากอากาศ ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ตัวเมืองค่อยๆ ขยายออกไป จึงมีการตัดถนนหลายสายและพัฒนามาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน

เพื่อสนองความเจริญรุดหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การสื่อสารคมนาคม ภาครัฐจึงขยายการตัดถนนออกไปในสถานที่ต่างๆ นอกจากถนนที่สร้างบนพื้นราบแล้ว ยังมีถนนที่มีชื่อบอกลักษณะเฉพาะ เช่น ถนนวงแหวน ทางด่วน ทางยกระดับ และทางพิเศษ (มอเตอร์เวย์) ถนนเหล่านี้มีทั้งชื่อถนนที่มีหมายเลขกำกับ และถนนที่มีชื่อเฉพาะ ชื่อถนนบางสายตั้งขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติเพื่อเป็นอนุสรณ์ในวโรกาสต่างๆ บ้างก็ตั้งชื่อเพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้รับผิดชอบควบคุมงาน บ้างก็ตั้งตามชื่อเจ้าของที่ดินที่ตัดถนนผ่านและมอบที่เป็นสาธารณสมบัติ บ้างก็ตั้งตามอาชีพของท้องถิ่น หรือถนนบางสายเรียกตามจุดเริ่มต้นและปลายทาง ทำให้ทราบว่าเป็นถนนเชื่อมโยงระหว่างที่ใดกับที่ใด เช่น ถนนปิ่นเกล้า-นครชัยศรี เป็นต้น ถนนที่มีชื่อเฉพาะยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก

ด้วยเหตุนี้ผู้เรียบเรียงจึงได้ประมวลชื่อถนนบางสายในกรุงเทพฯ ที่ต้องการทราบที่มา เท่าที่จะสามารถรวบรวมได้และเรียบเรียงขึ้นตามลำดับอักษร การค้นคว้าข้อมูลนี้อาศัยหนังสือ หลัฐานต่างๆ สัมภาษณ์ผู้คุ้นเคย ตลอดจนจากคำบอกเล่าของผู้ที่มีความรู้ในถนนนั้นๆ

อนึ่ง ชื่อถนนที่เป็นชื่อเฉพาะของบุคคล นอกจากพระนามของพระมหากษัตริย์ซึ่งผู้อ่านทราบดีแล้ว ผู้เรียบเรียงได้พิจารณาว่าท่านเหล่านี้ทำงานด้วยความ پاکเพียร อุตสาหะ มีคุณธรรม เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งประวัติของบางท่านค้นหาได้ยาก นับวันผู้คนจะลืมเลือนจึงได้บันทึกประวัติของท่านเพื่อเป็นเกียรติประวัติไว้ด้วย

ผู้เรียบเรียงขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต ที่เมตตากรุณาอ่านต้นฉบับ เขียนคำนิยม ติดตามผล และให้กำลังใจ

เสมอมา ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ ดร. นิจ หิณูชีระนันท์
ดร. ขัตติยา กรรณสูต อาจารย์ชำนาญ นิตารัตน์ ที่ให้คำปรึกษา
ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ ขอขอบคุณนางสาวกนกวลี
ชูชัยยะ เลขานุการราชบัณฑิตยสถาน ที่แนะนำแหล่งข้อมูลสำหรับ
การค้นคว้า อาจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์ ที่ให้กำลังใจและมีส่วน
ผลักดันให้เกิดหนังสือเล่มนี้ ขอขอบคุณ คุณชัชวาลย์ สุริยนต์ จากสำนัก
หอสมุดแห่งชาติ ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่นๆ จากห้องสมุดคุรุสภา ห้อง
สมุดวิชาการ กรุงเทพมหานคร ห้องสมุดสำนักพระราชวัง เลขาธิการ
และศูนย์เอกสารนานาชาติ กองการสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่ช่วยค้นคว้าหาข้อมูลให้ และขอขอบคุณ
วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี ที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับถนนบางสาย
สุดท้าย ขอขอบคุณ คุณประวิทย์ สุวณิชย์ ที่ช่วยเหลือจนหนังสือ
ถนนน่ารู้ในกรุงเทพฯ สำเร็จเป็นรูปเล่ม

อีกหนึ่งหนังสือ ถนนน่ารู้ในกรุงเทพฯ เล่มนี้ยังขาดข้อมูลอีกมาก
เพราะถนนบางสายไม่มีหลักฐานที่แน่ชัด หากผู้อ่านท่านใดมีข้อมูล
เพิ่มเติมหรือต้องการทักท้วง ชี้แนะข้อมูลที่ผิดพลาด กรุณาแจ้งให้
ผู้เรียบเรียงทราบจักเป็นพระคุณยิ่ง เพื่อแก้ไขให้สมบูรณ์ เป็นประโยชน์
กับผู้อ่านในโอกาสต่อไป

กฤษณา สิ้นไชย

๑๕๙/๒๖ ถนนจรัญสนิทวงศ์

เขตบางพลัด

กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

คำอุทิศ

“ขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อม อุทิศถวายแด่
พระมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์
และขออุทิศแด่บรรพบุรุษไทย
ผู้ริเริ่ม ผู้ใช้พลังสมองและแรงกายสร้างถนนหนทาง
อำนวยความสะดวกต่อการสัญจรไปมา
ตราบจนทุกวันนี้”

คำชี้แจง

การเรียบเรียงตามอักขรวิธี จาก อักษร ก - อ ซึ่งในแต่ละข้อมูลประกอบด้วย

๑. ชื่อถนน
๒. ที่ตั้ง อยู่ในพื้นที่ แขวง หรือเขต
๓. จุดเริ่มต้นและที่ปลายทางของถนนนั้นๆ
๔. ความยาวของถนน
๕. สถานที่สำคัญที่ถนนนั้นๆ ผ่าน
๖. ที่มาของชื่อถนน
๗. วัตถุประสงค์ของการสร้าง
๘. ประวัติความเป็นมาอย่างสังเขป

ถนนนำรู้
ในกรุงเทพฯ

ก

ถนนกรุงเกษม

เป็นถนนสายยาวเลียบคลองผดุงกรุงเกษมฝั่งใต้ อยู่ในพื้นที่เขตพระนครและเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ตั้งต้นจากแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณท่าเรือเทเวศร์ถึงถนนพระรามที่ ๔ เริ่มที่ท่าเรือเทเวศร์ไปตัดกับถนนสามเสน (แยกเทเวศร์) จากนั้นตัดกับถนนประชาธิปไตย (แยกประชาเกษม) และตัดกับถนนราชดำเนินนอก (แยกมัสยิดจันทรเกษม) ตัดกับถนนนครสวรรค์ (แยกเทวกรรม) ถนนหลานหลวง (แยกสะพานขาว) ตัดกับถนนบำรุงเมือง (แยกกษัตริย์ศึก) และตัดกับถนนหลวง (แยกถนนพวงศั) จนกระทั่งไปสิ้นสุดที่ถนนพระรามที่ ๔ (แยกไมตรีจิตต์) ถนนสายนี้มีความยาวตลอดสาย ๔.๔๓ กิโลเมตร

ถนนกรุงเกษม ช่วงที่ผ่านที่ทำการสหประชาชาติประจำประเทศไทย

ถนนนำรู้ในกรุงเทพฯ

สถานที่สำคัญที่ผ่าน เช่น ตลาดพันธุ์ไม้เทเวศร์ วัดนรนาถสุนทริการาม สะพานเทเวศร์นฤมิตร วัดมกุฏกษัตริยารามวรวิหาร โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์ สะพานวิศกรรมนฤมาณ วัดโสมนัสราชวรวิหาร สะพานมัฆวานรังสรรค์ ที่ทำการสหประชาชาติประจำประเทศไทย (ศาลาสันติธรรมเดิม) สะพานเทวกรรมรังรักษ์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สะพานจตุรพักตรพิมาน (สะพานขาว) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สะพานกษัตริย์ศึก วัดเทพศิรินทราวาสราชวรวิหาร โรงเรียนเทพศิรินทร์ ตลาดโป๊โป๊ โรงเรียนสายปัญญา

ถนนนี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น ประมาณ พ.ศ. ๒๔๓๕ เสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๑ พระราชทานนามว่า **ถนนกรุงเกษม** สันนิษฐานว่ามาจากชื่อคลองผดุงกรุงเกษม แต่เรียกสั้นๆ ว่า **กรุงเกษม** หมายถึง **เมืองที่มีความสุขสบาย**

คลองผดุงกรุงเกษมนี้ปรากฏในประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๕ เรื่อง สถานที่ต่างๆ ที่รัชกาลที่ ๔ ทรงสร้าง ว่า

“เมื่อปีกุน พ.ศ. ๒๓๙๔ โปรดให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ ที่สมุหพระกลาโหมเป็นแม่กอง ให้เจ้าหมื่นไวยวรนาถ (วร) เป็นนายงาน ขุดคลองแต่ลำแม่น้ำที่ได้วัดเทวราชกุญชร ผ่านคลองมหานาคไปออกแม่น้ำที่เหนือวัดแก้วแจ่มฟ้าคลองหนึ่ง เป็นคูพระนครชั้นนอก กว้าง ๑๐ วา ลึก ๖ ศอก ยาว ๑๓๗ เส้น ๑๐ วา สิ้นค่าจ้างขุดเป็นเงิน ๒๗,๕๐๐ บาท สำเร็จในปีชาล พ.ศ. ๒๓๙๗ ได้เปิดคลองเมื่อ ณ วันอาทิตย์ เดือนอ้าย แรมค่ำ ๑ พระราชทานนามว่า คลองผดุงกรุงเกษม และมีงานมหรสพฉลอง ๓ วัน”

ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี

เป็นเส้นทางการคมนาคมระหว่างพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานครกับอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เริ่มต้นจากถนนประชาราษฎร์ สาย ๒ (สามแยกเตาปูน) ถึงสี่แยกติวานนท์ โดย ตัดผ่านทางรถไฟสายใต้ ตัดกับถนนวงศ์สว่าง (สี่แยกวงศ์สว่าง) เข้าสู่เขตตำบลบางเขน อำเภอเมือง นนทบุรี ข้ามคลองบางตะนาวศรีเข้าเขตตำบลตลาดขวัญ และไปสิ้นสุดที่ถนนติวานนท์และถนนนครอินทร์ (สี่แยกติวานนท์) ระยะทางรวม ๕.๓๕ กิโลเมตร

ชื่อ**ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี** ตั้งตามจุดเริ่มต้นถึงปลายทาง

ถนนนี้ตัดขึ้นเพื่อเชื่อมคมนาคมระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดนนทบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ เพื่อให้การจราจรทางบกกระหว่างสองจังหวัดรวดเร็วยิ่งขึ้น ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๗๕ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานนามถนนสายนี้รวมกับถนนที่มาจากตัวจังหวัดนนทบุรีถึงวัดลานวัวว่า ถนน**ประชาราษฎร์** จนกระทั่งภายหลังได้มีการแบ่งถนนประชาราษฎร์ช่วงแยกเตาปูนถึงแยกติวานนท์เป็น ถนน**กรุงเทพฯ-นนทบุรี** มีระยะทาง ๓.๖๑ กิโลเมตร ส่วนช่วงที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีนั้นถือเป็น ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๑ (ต่อเขตกรุงเทพมหานครควบคุมแยกติวานนท์) และเป็นเขตควบคุมของหมวดการทางนนทบุรี สำนักงานบำรุงทางนนทบุรี (หน่วยงานของกรมทางหลวง) ระยะทาง ๑.๗๔ กิโลเมตร

ถนนกะออม

เป็นถนนเชื่อมระหว่างถนนนครสวรรค์กับถนนราชดำเนินนอก ในท้องที่แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย มีความยาวประมาณ ๑๓๒ เมตร

ถนนนี้สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตัดถนน เชื่อมระหว่างถนนนครสวรรค์กับถนนราชดำเนินใน และพระราชทาน นามว่า ถนนกะออม

คำว่า “กะออม” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ภาชนะสานด้วยไม้ไผ่ ยาชั้น รูปคล้ายกระบุง ไม่มี คอ ใช้ใส่น้ำ

เป็นที่น่าสังเกตว่า ถนนที่อยู่ในละแวกนางเลิ้ง (หม้อขนาดใหญ่ สำหรับใส่น้ำ, ตุ่ม) มีชื่อถนนที่แปลว่าภาชนะใส่น้ำ ๒ แห่ง คือ ถนน กะออมและถนนพะเนียง

ถนนกัลปพฤกษ์

เป็นเส้นทางคมนาคมสำคัญสายหนึ่งทางฝั่งธนบุรี ตั้งต้นจาก ถนนราชพฤกษ์ถึงถนนกาญจนาภิเษก เริ่มที่ทางแยกต่างระดับระหว่าง พื้นที่แขวงบางค้อ เขตจอมทอง ผ่านพื้นที่แขวงปากคลองภาษีเจริญ เขตภาษีเจริญ แขวงบางค้อ แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ แขวง บางขุนเทียน เขตจอมทอง เข้าแขวงบางหว้า แขวงบางขุนเทียน แขวง

บางบอน เขตบางบอน และแขวงบางแค เขตบางแค

จุดประสงค์ของการสร้างถนนกัลปพฤกษ์เพื่อขยายและเชื่อมต่อโย
การคมนาคมระหว่างพื้นที่ตอนในของกรุงเทพมหานครกับบริเวณรอบ
นอก สร้างเสร็จและเปิดการจราจรใน พ.ศ. ๒๕๔๕ ในเบื้องต้นกรม
ทางหลวงชนบทได้ใช้ชื่อถนนว่า ถนนสายแยกตากสิน-เพชรเกษมไป
ถนนวงแหวนรอบนอก เนื่องจากถนนสายนี้มีจุดเริ่มต้นแยกจากถนน
ตากสิน-เพชรเกษม และไปสิ้นสุดที่ถนนวงแหวนรอบนอกตะวันตก
(ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของถนนกาญจนาภิเษก) ต่อมากรมทางหลวง
ชนบทได้ขอให้กรมศิลปากรพิจารณาชื่อถนนตากสิน-เพชรเกษม และ
ถนนสายแยกตากสิน-เพชรเกษมไปถนนวงแหวนรอบนอกใหม่ กรม
ศิลปากรโดยสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ ได้พิจารณาโดยใช้
หลักการที่กรมทางหลวงชนบทเคยใช้ตั้งชื่อถนนในโครงการสะพานข้าม
แม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณวัดนครอินทร์ และถนนต่อเชื่อม สายติวานนท์-
เพชรเกษม-รัตนธิเบศร์ไปแล้ว คือ ใช้ชื่อพรรณไม้มงคลตั้งเป็นชื่อถนน
ในส่วน of ถนนตากสิน-เพชรเกษม ให้รวมเป็นสายเดียวกันกับถนนที่

ดอกกัลปพฤกษ์

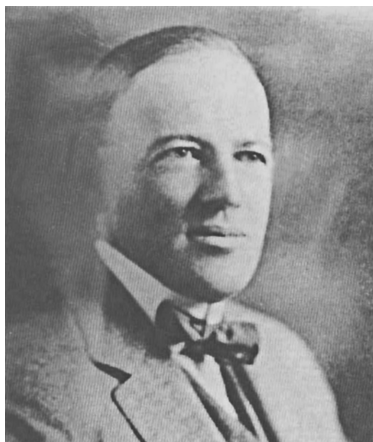

ตัดใหม่จากเพชรเกษมไปรัตนานิเบศร์ ซึ่งใช้ชื่อว่าถนนราชพฤกษ์ ส่วนถนนสายแยกตากสิน-เพชรเกษมไปถนนวงแหวนรอบนอกนั้นตั้งชื่อว่าถนนกัลปพฤกษ์

กัลปพฤกษ์ (*Cassia bakeriana*) เป็นชื่อไม้มงคลมีลักษณะทางพฤกษศาสตร์เป็นไม้ในวงศ์และตระกูลเดียวกับราชพฤกษ์ (*Cassia fistula*) ออกดอกและทิ้งใบในช่วงระยะเวลาเดียวกันอีกด้วย ดอกกัลปพฤกษ์ มีสีขาวปนชมพู เริ่มแรกดอกจะมีสีชมพูอ่อน เมื่อใกล้โรยจะกลายเป็นสีขาว ดอกดก เวลาออกดอกใบร่วงหมด เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง ปลูกมากทางภาคเหนือและภาคอีสาน

เป็นถนนสายสั้นๆ เชื่อมระหว่างถนนราชินีกับถนนสนามไชยในพื้นที่เขตพระนคร ยาว ๑.๖๔ กิโลเมตร ปัจจุบันใช้เป็นเส้นทางลัดระหว่างสนามหลวงกับถนนบำรุงเมือง เพราะปลายถนนนี้คือถนนราชินี ข้าม สะพานช้างโรงสี ตัดกับถนนอัษฎางค์เป็นถนนบำรุงเมืองสามารถไปถนนสายอื่นๆ ได้ สถานที่ที่สำคัญที่ถนนนี้ ผ่านคือ กรมแผนที่ทหาร

ดร. ฟรานซิส บี. แซร์
หรือ พระยา กัลยาณไมตรี

ชื่อถนนกัลยาณไมตรี ตั้ง

ขึ้นเพื่อเป็นเกียรติและเป็นอนุสรณ์แก่ชาวอเมริกันคือ ดร. ฟรานซิส บี. แซร์ (Dr. Francis B. Sayre) ซึ่งได้รับพระราชทินนามว่า **พระยากัลยาณไมตรี** ท่านได้มาประเทศไทยโดยเป็นที่ปรึกษาราชการกระทรวงการต่างประเทศ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดร. ฟรานซิส บี. แซร์ มีบทบาทสำคัญในการขอแก้ไขสนธิสัญญาเบาว์ริงเรื่องสิทธิสภาพนอกอาณาเขต ซึ่งทำในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศไทยเป็นฝ่ายเสียเปรียบประเทศตะวันตกจนสำเร็จ ต่อมาท่านเป็นที่ปรึกษาทางกฎหมายและการปกครองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยอย่างยิ่ง คุณงามความดีของท่านยังอยู่ในความทรงจำของคนไทย ประเทศไทยจึงมีถนนกัลยาณไมตรีเป็นอนุสรณ์ ท่านถึงแก่อนิจกรรมที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ รวมอายุ ๘๖ ปี

ถนนกาญจนาภิเษก หรือ ทางหลวงพิเศษหมายเลข ๙ (ถนนวงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร)

เป็นถนนสายสำคัญที่มีเส้นทางเชื่อมต่อกันเป็นวงแหวนล้อมรอบตัวเมือง เริ่มตั้งแต่ถนนพระรามที่ ๒ ถึงถนนพหลโยธิน โดยตัดผ่านฝั่งธนบุรี เข้าสู่จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี ไปสิ้นสุดที่ถนนพหลโยธินผ่านเข้าไปในพื้นที่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเชื่อมโยงการเดินทางของประชาชนให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ทางหลวงหมายเลข ๙ ตั้งขึ้นเพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์องค์แห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ถนนนำรู้ในกรุงเทพฯ

ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ที่มีพระบรมราชานุญาตพระราชทานชื่อถนนนี้ว่าถนน ‘กาญจนาภิเษก’ ถนนสายนี้ใช้เวลาก่อสร้างยาวนานถึง ๒๘ ปี (พ.ศ. ๒๕๒๒-พ.ศ. ๒๕๕๐) มีระยะทางทั้งสิ้นประมาณ ๑๗๐ กิโลเมตร กรมทางหลวงได้ดำเนินการก่อสร้างเป็นช่วงๆ โดยแบ่งก่อสร้างเป็น ๓ ช่วง คือ

๑. ทางหลวงวงแหวนกรุงเทพมหานคร ด้านตะวันตก

๒. ทางหลวงวงแหวนกรุงเทพมหานคร ด้านตะวันออก

๓. ทางหลวงวงแหวนกรุงเทพมหานคร ด้านใต้

ทางหลวงวงแหวนกรุงเทพมหานคร ด้านตะวันตก เริ่มจากบางบัวทอง-ตลิ่งชัน ระยะทางประมาณ ๑๖ กิโลเมตร เริ่มการก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีขณะนั้นเป็นประธานในพิธีเปิด ต่อมาการจราจรได้ขยายตัวมากยิ่งขึ้น กรมทางหลวงจึงได้มีการปรับปรุงและขยายทางสายนี้ คือจากบางบัวทอง-บางขุนเทียน เป็นทาง ๑๒ ช่องจราจร พร้อมทั้งได้เชื่อมต่อเส้นทางด้านตะวันตกกับด้านตะวันออกจากบางบัวทองไปบางปะอิน เริ่มการก่อสร้างใน พ.ศ. ๒๕๓๖ แล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๓๘ รวมระยะทางทั้งสายประมาณ ๗๐ กิโลเมตร

ทางหลวงวงแหวนกรุงเทพมหานคร ด้านตะวันออก บางปะอิน-บางพลี ระยะทางประมาณ ๖๔ กิโลเมตร ทางสายนี้เป็นเส้นทางที่กำหนดให้มีลักษณะเป็นทางพิเศษระหว่างเมืองหรือมอเตอร์เวย์โดยการจราจรสามารถผ่านตลอด เพื่อให้การก่อสร้างแล้วเสร็จโดยเร็ว พันเอก วินัย สมพงษ์ รัฐมนตรีกระทรวงคมนาคมในขณะนั้นได้ให้นโยบายแบ่งการก่อสร้างออกเป็นช่วงย่อยๆ จึงมีการแบ่งการก่อสร้างเป็น ๑๖ ช่วง โดยมีการลงนามสัญญาครั้งแรก ช่วงลำลูกกา-รามอินทรา เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๗ และเปิดการจราจร

เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

ทางหลวงวงแหวนรอบกรุงเทพมหานคร ด้านใต้ เริ่มต้นจาก ถนนพระราม ๒ (ทางหลวงหมายเลข ๓๕) ผ่านบางขุนเทียน บรรจบกับ ทางหลวงสายบางนา-บางปะกง ที่อำเภอบางพลี ทางหลวงสายนี้มี ระยะทางประมาณ ๓๕ กิโลเมตร มีการก่อสร้างแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง คือช่วงแรก บางขุนเทียน-พระประแดง-สุขสวัสดิ์ ระยะทาง ๑๓.๒๗ กิโลเมตร และช่วงที่สอง สุขสวัสดิ์-บางพลี ระยะทางประมาณ ๒๒.๔๙ กิโลเมตร ครั้งแรกช่วงนี้มีปัญหาและยกเลิกโครงการเดิมไป ต่อมาคณะ รัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้การทางพิเศษ แห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการ โดยให้กรมทางหลวงเป็นผู้รับผิดชอบ ควบคุมการก่อสร้างทั้งโครงการ กรมทางหลวงจึงแบ่งเป็น ๗ ช่วง เมื่อ แล้วเสร็จจะบรรจบกับถนนวงแหวนด้านตะวันออก (บางปะอิน-บางนา) ที่บริเวณวัดสลุด ทำให้เกิดโครงข่ายการคมนาคมขนาดใหญ่ สะดวกต่อ การเดินทาง ทั้งทำให้การขนส่งสินค้าระหว่างกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑลไปยังภูมิภาคต่างๆ อย่างคล่องตัว นอกจากนี้ทางหลวงสายนี้ จะเป็นเส้นทางที่สำคัญที่จะเชื่อมโยงไปสู่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ อีกด้วย

ถนนกาญจนาภิเษกสร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาการจราจรที่ติดขัดใน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีปริมาณการจราจรและการ ขนส่งเพิ่มขึ้น อันเป็นผลจากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป็น ทางเลี้ยวเมืองกรุงเทพมหานครที่เป็นตัวเชื่อมทางสายหลักเข้าไปสู่ทุ กภาคของประเทศ

ถนนกาญจนาภิเษกเดิมเรียกกันว่า ถนนวงแหวนรอบนอก (ตะวันออก) ต่อมากระทรวงคมนาคมได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต **อัญเชิญชื่อ พระราชพิธีกาญจนาภิเษก คือพระราชพิธีที่**

ถนนเข้าสู่ในกรุงเทพฯ

**พระเจ้าแผ่นดินกระทำเมื่อครองสิริราชสมบัติได้ ๕๐ ปีมาเป็นชื่อ
ทางหลวง** ตามหนังสือสำนักราชเลขาธิการที่ รล ๐๐๐๓/๘๐ ลงวันที่
๕ มกราคม ๒๕๓๙ และกรมทางหลวงได้เปลี่ยนหมายเลขทางหลวง
ของถนนสายนี้ จากทางหลวงหมายเลข ๓๗ เป็นทางหลวงพิเศษ
หมายเลข ๙ หลังจากนั้นจึงสร้างถนนวงแหวนรอบนอกด้านตะวันออก
และด้านใต้ขึ้นตามมาเป็นตอนๆ

เป็นถนนที่สร้างขึ้นในเขตการ
รถไฟแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่อยู่
ในพื้นที่เขตจตุจักร มีหลายสายเรียง
ตามลำดับตั้งแต่ถนนกำแพงเพชร ถึง
ถนนกำแพงเพชร ๗ บางสายขนาน
บางสายก็ไม่ขนานกับทางรถไฟ

นายพลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร
กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน
ต้นราชสกุล ฉัตรไชย

ถนนกำแพงเพชร

เป็นถนนที่แยกออกมาจากถนนพหลโยธินบริเวณสามแยกกำแพงเพชร (ย่านพหลฯ) ตรงมุมด้านตะวันออกเฉียงใต้ของตลาดนัดจตุจักร ตัดไปทางตะวันตก สิ้นสุดที่ถนนพระรามที่ ๖ ในบริเวณที่ทำการรับส่งสินค้าพหลโยธิน ถนนนี้ผ่านสถานที่สำคัญ คือ องค์การตลาดเพื่อการเกษตร (อ.ต.ก.) ตลาดนัดสวนจตุจักร (อยู่ระหว่างถนนกำแพงเพชร และถนนกำแพงเพชร ๒)

ถนนกำแพงเพชร ๒

เป็นถนนตัดแยกออกจากถนนกำแพงเพชร บริเวณหน้าองค์การตลาดเพื่อการเกษตร (อ.ต.ก.) และ ห้าง JJ Mall ผ่านตลาดนัดจตุจักร สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ สถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (จตุจักร) หรือสถานีขนส่งหมอชิต ๒ ไปบรรจบกับถนนรัชดาภิเษกที่แยกรัชวิภา

ถนนกำแพงเพชร ๓

เป็นถนนที่ตัดแยกจากถนนพหลโยธินที่มุมด้านใต้ของสวนจตุจักร อ้อมผ่านด้านหลัง วกขึ้นไปทางเหนือ ผ่านสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ สวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ) ไปจบที่ถนน

วิภาวดีรังสิต ที่บริเวณหน้าองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ
สำนักงานประจำภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

สวนรถไฟ

๒๑

เป็นถนนท้องถิ่น (Local Road) เลียบทางรถไฟ เป็นถนนสายสั้นๆ
ที่เชื่อมระหว่างถนนกำแพงเพชร ๒ และ ถนนกำแพงเพชร ๓ ซึ่งแบ่ง
สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ และ ตลาดนัดสวนจตุจักรออกจากกัน

เป็นถนนท้องถิ่น (Local Road) เลียบทางรถไฟสายเหนือขนานกับ
ถนนสวรรคโลก เริ่มต้นแยกจากถนนพระรามที่ ๖ บริเวณยมราช เลียบ

ทางรถไฟขึ้นไปทางเหนือ ไปบรรจบกับถนนพระรามที่ ๖ อีกครั้ง ในบริเวณที่ทำการรับส่งสินค้าพลโยธิน

เป็นถนนท้องถิ่น (Local Road) เลียบทางรถไฟสายเหนือ-อีสาน ในกรุงเทพมหานคร เริ่มต้นจากถนนกำแพงเพชร ๒ บริเวณข้างสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (จตุจักร) จนถึงสถานีรถไฟรังสิต ถนนสายนี้ช่วยแบ่งเบาการจราจรบนถนนวิภาวดีรังสิต

เป็นถนนท้องถิ่น (Local Road) เลียบทางรถไฟสายตะวันออก เริ่มจากถนนมักกะสันจนถึงถนนพระราม ๙

ถนนกำแพงเพชรทั้ง ๗ สายนี้ ตัดขึ้นในวาระต่างกัน **ชื่อถนนกำแพงเพชร** ตั้งเพื่อถวายพระเกียรติแด่ พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน (พระนามเดิม พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร) ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นพระบิดาแห่งการรถไฟไทย ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมเป็นพระองค์แรก และเป็นผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวงพระองค์แรกที่เป็นคนไทย ทรงเป็นผู้ให้กำเนิดวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย

พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับเจ้าจอม

มารดาवाद ประสูติเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๒๔ ทรงเสกสมรสกับพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิงประภาวสิทธิ์นฤมล พระธิดาในสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมพระจักรพรรดิพงษ์ มีพระโอรสและพระธิดาประสูติแต่พระองค์เจ้าหญิงประภาวสิทธิ์นฤมล ๓ พระองค์ คือ พระองค์เจ้าหญิงมยุรฉัตร พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร และพระองค์เจ้าหญิงวิมลฉัตร และมีหม่อมเจ้าชาย หม่อมเจ้าหญิง อีก ๘ พระองค์

กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินทรงมีคุณูปการต่อประเทศไทยหลายประการ เช่น ทรงเป็นผู้ทำให้มีการบินและการวิทยุโทรเลขขึ้นในประเทศไทยเป็นครั้งแรก ทรงเป็นผู้ประทานกำเนิดสถานีวิทยุกระจายเสียงประจำวัน คือ สถานีวิทยุกรุงเทพฯ ณ ตำนหนักพญาไท ทรงริเริ่มกิจการโรงแรม โดยทรงสร้างโรงแรมและสนามกอล์ฟที่หัวหิน สร้างโรงแรมราชนาที่สถานีนารถไฟฟ้าหัวลำโพง เป็นต้น

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. ๒๔๗๕ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินได้เสด็จออกจากประเทศไทยไปประทับอยู่ที่ประเทศสิงคโปร์ จนประชวรและสิ้นพระชนม์ที่สิงคโปร์ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๕ พระชันษา ๕๕ ปี ทรงเป็นต้นราชสกุล ฉัตรไชย

ข

ถนนขาว

เป็นถนนสายสั้นๆ ตัดขนานกับแม่น้ำเจ้าพระยา สร้างขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๔๔ ตั้งต้นจากถนนราชมิวถึงถนนสุขุทัยอยู่ในพื้นที่เขตดุสิต ยาว ๓๖๐ เมตร ผ่านหน้าวังพระนองยาเธอในรัชกาลที่ ๕ สองพระองค์ คือ พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าเกษมศรีศุภโยค กรมหมื่นทิวากรวงศ์ ประวัติ (ต้นราชสกุลเกษมศรี) กับพระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าไชยันตมงคล กรมหมื่นมหิศรราชหฤทัย (ต้นราชสกุล ไชยันต์)

ชื่อ ถนนขาว อาจหมายถึง การจัดเครื่องโต๊ะด้วยเครื่องถ้วยเนื้อดีชั้นเยี่ยมจากเมืองกังไส ประเทศจีน ที่มีสีขาวสะอาด หรือจัดด้วยเครื่องถ้วยเคลือบสีขาวสีเดียวที่เลียนแบบหยกสีขาวก็ได้

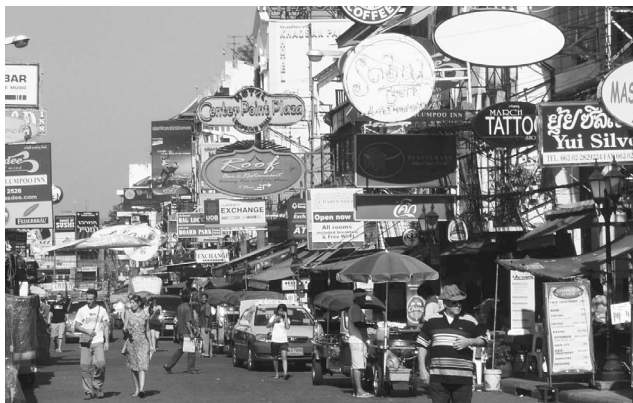
ถนนข้าวสาร

เป็นถนนสายสั้นๆ ในท้องที่แขวงตลาดยอด เขตพระนคร เริ่มต้นจากถนนจักรพงษ์หน้าวัดชนะสงคราม ตัดไปตามตรอกเดิมที่เรียกว่า ตรอกข้าวสาร ถึงถนนตะนาว ใกล้สี่แยกคอกวัว ยาว ๔๐๐ เมตร

ชื่อ ถนนข้าวสาร เป็นนามพระราชทาน ตามตรอกข้าวสาร
 เล่ากันว่าตรอกนี้สมัยก่อนเป็นแหล่งค้าข้าวสารที่ใหญ่ที่สุดของเขต
 พระนคร ข้าวสารเหล่านี้ส่งมาจากฉางข้าวหลวง สะพานช้างโรงสี ริม
 คลองคูเมืองเดิม เลียบมาตามแม่น้ำเจ้าพระยา ขึ้นที่ท่าเรือบางลำพู
 เพื่อนำมาขายให้แก่ชาวบ้านในแถบนั้น เนื่องจากตรอกข้าวสารมีขนาด
 เล็ก ต่อมาจึงมีการขยายให้ใหญ่เป็นถนน ถนนข้าวสารตัดขึ้นใน พ.ศ.
 ๒๔๓๕ ครั้งที่สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงเป็น
 เสนาบดีว่าการกระทรวงโยธาธิการ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
 เจ้าอยู่หัวพระราชทานนามว่า ถนนข้าวสาร เดิมทั้งสองข้างของถนนเต็มไปด้วย
 ห้างร้าน ไปด้วยห้องแถวไม้ เป็นย่านที่พุทธศาสนิกชนไปหาซื้อธูปเทียนจากร้าน
 ฟั่นเทียน เครื่องอัฐบริขาร หนังสือธรรมะและเครื่องสังฆภัณฑ์จากร้าน
 ส. ธรรมภักดี (สม พ่วงภักดี เจ้าของร้าน) ซึ่งเป็นร้านชื่อดังและเก่าแก่
 ในถนนนี้

ต่อมาเมื่อสังคมเริ่มปรับเปลี่ยน โดยเฉพาะช่วงที่มีการฉลอง
 สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้ามา
 ท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวนมาก แต่เนื่องจากสถานที่พักมีไม่เพียงพอ

ถนนข้าวสาร คึกคักด้วยนักท่องเที่ยวต่างชาติ

พอ เจ้าของสถานที่ซึ่งแบ่งที่พักบนถนนข้าวสารให้ชาวต่างชาติเข้าพัก ในราคาถูก หลังจากนั้นที่พักตั้งขึ้น มีเกสต์เฮาส์เกิดขึ้นอย่างมากมาย เพราะเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยว ถนนข้าวสารจึงกลายเป็นย่านที่พักอาศัยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีราคาถูก ย่านนี้เป็นย่านการค้า ทั้งกลางวันและกลางคืน มีสินค้าหลากหลาย อาทิ เสื้อผ้าวัยรุ่น เครื่องประดับ รองเท้า เป้สะพายหลัง เครื่องมือและอุปกรณ์อื่นๆ สำหรับนักเดินทาง รวมทั้งเกิดธุรกิจอื่นๆ เช่น ร้านอาหาร บริการรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ร้านอินเทอร์เน็ต บาร์เบียร์ บริษัทนำเที่ยว ร้านขายหนังสือ ร้านขายของพื้นเมืองขายของที่ระลึกต่างๆ ถนนข้าวสารได้กลายเป็นย่านบันเทิงยามราตรีที่สำคัญแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ ทั้งถนนจะคลาคล่ำไปด้วยผู้คน ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศจากทั่วทุกมุมโลกพากันเล่นสาดน้ำ สงกรานต์อย่างสนุกสนาน เย็นฉ่ำในวันปีใหม่ไทย ถนนข้าวสารจึงเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่นักท่องเที่ยว

ถนนข้าวไข่กา

เป็นถนนสายสั้นๆ เริ่มต้นจากแม่น้ำเจ้าพระยาถึงถนนสามเสน เขตดุสิต ระยะทางประมาณ ๓๒๐ เมตร

สถานที่สำคัญที่ตั้งอยู่บนถนนนี้คือ โรงเรียนราชินีบน

ถนนข้าวไข่กา สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานชื่อถนนข้าวไข่กา ซึ่งมาจากชื่อเครื่องถ้วยจีนเคลือบสีเขียวหม่นเหมือนหยก ต้นถนนข้าวไข่กา มีท่อน้ำเขียวไข่กา ท่อน้ำนี้

ในอดีตคนส่วนใหญ่ในกรุงเทพฯ รู้จักดีในฐานะเป็นต้นทางและปลายทางของรถรางสายสามเสน (บางกระบือ-ศาลาแดง) และเป็นต้นทางรถรางสายบางกระบือ-บางซื่ออีกด้วย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายของคำว่า เขี้ยวไขก่า หมายถึง ชี้อาหารสมัยก่อน สีสีเขียวปนครามอ่อนๆ รูปก้นสอบ ปากผาย

โรงเรียนราชินีบน มุมมองจากท่าน้ำเขี้ยวไขก่า

